

ראש השנה כז: (שורה אחרונה) עד כט. (המשנה)

ביאורים

מצוות צריכות כוונה: כולם מודים שצריך להתכוון למעשה המציאותי, ואם הוא אינו מודע למעשה המציאותי ודאי שלא יצא. השאלה היא האם הוא צריך גם להתכוון לשם קיום מצוות הא-ל. בגמרתינו מצאנו מחלוקת בעניין זה. יש סוברים, כי גם לדעת הסוברים כי "מצוות אין צריכות כוונה", אין זה אלא במצוות התלויות במעשה, כי המעשה עצמו מורה על קיום המצוה, ואין צריך עוד למחשבה, אבל במצוות התלויות במחשבה או בדיבור, הכל מודים שמצוות צריכות כוונה. החי-אדם חידש שלדעה הסוברת ש"מצוות צריכות כוונה" מספיק כאשר מוכח מעצם העניין שכוונתו לשם מצוה, גם אם לא כיוון בפירוש לצאת ידי חובת המצווה ('כוונה רדומה').

תקיעה אחת בשני מצבים

- שמע חלק מהתקיעה בכשרות וחלק בפסלות - לא יצא.
- תקע בתוך בור ויצא והמשיך לתקוע מחוץ לבור - יצא.

יש לשמוע את כל התקיעה בכשרות.

ולא חוששים שמא ראשו יהיה מחוץ לבור והשופר עדיין בבור.

תקע בשופר של קרבן

רב יהודה:
בעולה: יצא (בדיעבד).
בשלמים: לא יצא.

רבא בתחילה:
לא יצא.

רבא לבסוף:
יצא (בדיעבד).

טעמו של ר' יהודה

עולה היא בת מעילה - כשתקע מעל בה ויצאה לחולין.
שלמים אינם בני מעילה - גם אחרי שתקע נשארו קדושים

טעמו של רבא בתחילה

אמנם עולה יוצאת לחולין - אבל זה קורה רק אחרי התקיעה.

טעמו של רבא בסוף

מצוות לא ניתנו להנאה ולכן לא נחשב שנהנה מהקרבתו.

למסקנה מצוות לאו להינות נתנו - ולכן:

- השומע משופר של ע"ז יצא (ולכתחילה לא יתקע כיוון שמאוס).
- מותר לשמוע תקיעת שופר מתוקע האסור עליך בנדר.
- מותר לתקוע בשופר האסור עליך בנדר.

- מותר לקבל הזאת מי חטאת בחורף מאדם האסור עליך בנדר.
- מותר לטבול בחורף במעיין האסור עליך בנדר.

אך התוקע בשל עיר הנידחת לא יצא כיוון שעומד לישרף - והעומד להישרף נחשב כשרוף.

אך לא בקיץ, כיוון שאז יש הנאה לגוף.

רבה: מצוות לא צריכות כוונה. (אינו מתכוון נחשב למתכוון)

ולכן:
1. האכילוהו מצה בעל-כרחו - יצא.
2. התוקע בשופר שלא לשם המצוה - יצא.

קושיות על שיטת רבא

קושיה א'
בכמה מקורות מצאנו **שיש צורך בכוונה!**

תירוץ:
הדרישה שם היא לכוונה לעשיית הפעולה המציאותית (שאותה חייבים), רבא התייחס לכוונה לקיום רצון האל (שאותה לא חייבים).

קושיה ב'
לפי רבא הישן בסוכה בשמיני עצרת ולא מתכוון למצוה - ילקה משום בל תוסיף!
(שהרי לא צריך כוונה כדי לקיים מצוה)

תירוץ א' (רבה):
איסור בל-תוסיף הוא רק בזמן המיועד למצוה עצמה.
תירוץ ב' (רבא):
הפטור מכוונה הוא רק בזמן המיועד למצוה - אחרי זמן המצוה חייבים כוונה.

הערות:
א. רבה טוען שאין בל תוסיף מחוץ לזמן - לכן הוא יסביר שהאיסור על כהן להוסיף ברכה בסיום הברכות, נובע מכך שכל היום נחשב לזמן המצוה כיוון שראוי לברך בו ציבור נוסף.
ב. נפקא מינה בין רבה לרבא - הישן בסוכה בשמיני בכוונה. (רבה: מחוץ לזמן יש הפקעה כללית של איסור בל תוסיף. רבא: מחוץ לזמן צריך כוונה וכיוון שהתכוון עבר על בל תוסיף)

ברייתא

המוציא אחר ידי חובה

ת"ק: לא צריך להתכוון לכך.

ר' יוסי: צריך להתכוון לכך. (ושליח-ציבור אינו צריך כוונה מיוחדת כיוון שברור שמתכוון לכך)

וכך סובר ר' זירא.